

**lövőszer-előállítás céljaira.** A magasban robbanó lövedékek gyártása olyan előrehaladott stádiumban van, hogy Anglia, bár a szövetségeseknek is nagymennyiségű lövedéket szállított, önmagáról is bőven gondoskodhatott.

### Sikerer légi támadás Belleville ellen.

**Amsterdam,** április 24. Arról a léghajótámadásról, amelyet egy Zeppelin Belleville ellen hajtott végre, a Petit Parisien a következő részleteket közli: A német léghajó déltájban ért a város fölé és az ó-városra tíz bombát vetett. A Rue des Moulins-en két házat lerombolt a bomba, két embert megölt s egyet megsebesített. Egy másik bomba feltépte az utca járdáját, két méter magasra vetette a kőcsokákat s olyan hatalmas üreget vájt a földbe, melynek szélessége hat, mélysége három méter. Egy házat fedelétől pincéjéig keresztülütött egy bomba. A robbanások sok angol katonát megöltek, még többet megsebesítettek.

### A FRANCIAK ÉS ANGOLOK KOHOLT JELENTÉSEI.

**Bukarest,** április 24. A francia hadvezetőség április 21-én a következő jelentést adta ki:

Különösen élénk tüzérségi harc volt Soissons vidékén, továbbá a reims—argonnei részen. A 19-ére virradó éjszakán egy német ellentámadást Epargesnél visszavertünk. A mortmari erdőkben jelentéktelen erővel ellentámadás kezdődött. A Vogézekben a francia támadások, amelyeket a Fecht folyó mindkét partján indítottak, annyiban haladtak előre, hogy kényszerítették a németeket, hogy visszavonuljanak Eselsbrückéből (Metzeral felett), ahol hadianyagokat hagytak hátra. — Az aznap éjjel kiadott francia jelentés újból hangsúlyozza, hogy Soissonsnál, a Reims vidékén és az Argonneokban élénk tüzérségi harcok folynak.

Az bukaresti angol követség közzétette az angol hadügyminisztérium április 21-ikén kelt jelentését, amely közli, hogy a Flandriában harcoló angol csapatok elfoglalták a Cöt 60. fontos német pozíciót két mértföldnyire Sillebeckétől. Az akciót 17-én kezdték a magaslat alatt elhelyezett akna felrobbantásával. A németek heves ellentámadással feleltek, de eredménytelenül. Tizennyolcadikán az angolok két német repülőgépet lőttek le.

### AZ UNIÓ VÁLASZA NÉMETORSZÁGNAK.

**Berlin,** április 24. Félhivatalos felhatalmazás alapján a Berliner Lokalanzeiger a következőket közli: A válasz, melyet az Egyesült-Államok kormánya gróf Bernstorff washingtoni követnek átadott arra a tiltakozásra, hogy a hadianyag kivitel sérti az amerikai Unió semlegességét, még nem érkezett meg Berlinbe. Ilyen körülmények között nem lehet hitelesen tudni, vajjon tényleg olyan-e a hangja és tartalma a washingtoni kormány jegyzékének, mint a minő a Reuter-ügynökség Bryan válaszában tulajdonit.

### Angol flotta az Északi tengeren.

**Stockholm,** április 24. A Göteborgs Morgenpost írja: Egy a napokban érkezett svéd gőzös kapitánya jelenti, hogy az Északi-tengeren May Island és Lindesnes között egy angol flottakülönítménnyel találkozott, amely kilenc nagy csatahajóból és egy cirkálóból állott. Az angol flotta egységei oly közel fu-

tottak el a svéd gőzös mellett, hogy onnan tisztán ki lehetett venni a hadihajók legénységét.

### A török aviatika harctéri sikerei.

**Bécs,** április 24. A *Südslavische Korrespondenz*-nek jelentik Ahénből: A Dardanelláknál operáló török aviatikusok az utóbbi időben nagy tevékenységet fejtenek ki. A török repülőgépek, amelyek állandóan megfigyelik az ellenséges flottát, *ismételten eredménnyel bombázták a szövetségesek több hajóját.* Tenedos közelében több török aeroplán bombákat dobott egy angol szállítóhajóra és felgyújtotta azt. A sarosi öbölben *eredménytelten támadtak meg egy francia sarhajót is.* Ezzel szemben maguk a török légi járművek eddig semmiféle veszteséget nem szenvedtek. Az angol hidroplánok közül viszont egy a múlt héten elmerült, egy pedig megrongálódott. Legutóbb a török repülők megtámadták azt az angol hajót, amely a hidroplánok állomása és a Dardanellák előtt cirkált.

## Nagy Péter cár végrendelete.

(Saját tudósítónktól.) Most, amikor a világtörténelemben páratlanul borzalmas háborút élünk át, nem maradhat figyelmes nélkül ezen óriási küzdelem okainak kutatása.

Figyelemmel kísérve a világháború okainak előzményeit, megállapíthatjuk, hogy mindezen Anglia és Oroszország kapzsi hatalmi politikája az oka. Ezek az előzmények messzi századokra nyulnak vissza. A világalom óhaja vezette úgy Angolországot, mint Oroszországot mindig s e törekvésekben, hol együttesen osztozkodva, hol pedig céljaik elérésében egymást akadályozva haladtak utjaikon.

Kilenc hónapja tart már a küzdelem, de sem Angolország mérhetetlen gazdagsága, sem az oroszok rengeteg tömege nem tudott részükre, céljaik elérésére biztos reményt nyújtani.

Nyugaton s keleten is megtört a mi és szövetséges társunknak, Németországnak erején erő kifejtésük. Új sarkpontra volt tehát szükségük, hogy ennek kiforgatása által érjenek célt. A sarkpontot megtalálták, de egyben hatalmi törekvések összeütközését is. Konstantinápoly és a tenger szorosait akarják megszerezni. A kísérlet megtörtént, — az eredmény szegyetlenes kudarc. De ha ez, amire gondolni is csak merész képzelgés, sikerülne is, újabb világbonyodalomnak volna a magva.

Konstantinápoly bírása az orosz cárok évszázados törekvése Nagy Péter cár uralkodása óta. Konstantinápolyt Oroszország soha és semmi körülmények közt át nem engedi másnak. Ez leginkább kitűnik Nagy Péter cár végakarataiból, amely mint az orosz imperializmus örökös surlódó felülete, történelmi fontosságú napjainkban is.

Nagy Péter cár, aki koráig birodalmával ázsiai vadságban élt, alkotta meg azt a ravasz politikát, amellyel a két évszázad előtt Európában még majdnem teljesen ismeretlen félvad államot, Európa létérdekeit veszélyeztető nagyságra emelte. Európa Oroszország mind-egyre növekedő hatalma ellen csak akkor kezdett védekezni, midőn Miklós cár fellépése kétségtelemné tette ama szándékát, hogy Törökországot meg akarja semmisíteni. Csak akkor eszmélt föl Európa s fogott fegyvert, de nem Törökország védelmére, hanem saját érdekeinek oltalmára.

Nagy Péter cár utódai végzetlenül kegyelettel viseltetnek hatalmuk megalapítója iránt. *Péter végrendelete mai napig is külpolitikájuk vezérsillaga,* az orosz cárok szent kötelességüknek tartják mindama utasításokat hiven követni, amiket Nagy Péter — a jövőendő eseményeket előre látván, — rájuk hagyott.

### Kitüntetett és nyugdíjazott főtornokok.

**Bécs,** április 24. A közös hadsereg rendeleti közlönye a többek között a következőket közli: A király a hadiékítményes I. osztályu vaskorona-renddel tüntette ki *Czibulka* Claudius altábornagyot egy hadtestnek az ellenséggel szemben való kiváló és eredményes vezetésének elismeréséül, *Mihaljevics* Mihály vezérőrnagyot pedig a magyar királyi 83. honvédgyalogdandár parancsnokát az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és eredményes magatartásáért a hadiékítményes II. osztályu vaskoronarenddel tüntette ki. Elrendelte őfelsége *Zaleski* Micisláv lovag vezérőrnagynak, *Barbini* Sándor vezérőrnagynak, a 33. gyalogdandár parancsnokának, treuenfelsi *Hauschka* Ferenc vezérőrnagynak, Lucas Károly altábornagynak, a 19. gyaloghadosztály parancsnokának, továbbá *Madsjar* Antal ezredesnek, az 56. gyalogezred parancsnokának *nyugdíjazását.*

De vajjon hagyott-e hátra Nagy Péter cár ilyen végrendeletet? Ki látta azt? Az általános közhit szerint tényleg hagyott hátra Nagy Péter cár politikai végrendeletet, amelyben az utódai által követendő külpolitika iránya tüzetesen meg van jelölve. Sok történet-tudós azonban tagadásba veszi Nagy Péter cár végrendeletének létezését s azt, amely I. Napoleon idejében jutott nyilvánosságra, Lesur művében, egyszerűen koholmánynak és I. Napoleon hamisítványának minősíti, akinek szüksége volt e végrendeletre, hogy Oroszország ellen már akkor tervbe vett hadjáratát népszerűvé tegye és annak elkerülhetetlen szükségét bizonyítsa.

Az bizonyos, hogy 1812. előtt soha és sehol Nagy Péter cár végrendeletéről szó nem volt s csak Lesur művének megjelenése után történt arra mindsűrűbben hivatkozás.

I. Napoleon adta át állítólag Lesurnak, a ki attasé volt a külügyi hivatalban a 14 cikkelyből álló végrendeletét Nagy Péter cárnak, mely végrendelet Lesur 1812. elején megjelent művében „Les progres de la puissance russe, depuis son origine jusqu'en commencement du dix neuvième Siècle”. (Az orosz hatalom terjeszkedése kezdetétől fogva egész a XIX. század elejéig) címen látott napvilágot.

E mű létrejötté néhány történet-tudós állítása szerint tisztán I. Napoleon akaratából történt s a végrendeletet állítólag maga a császár mondta tollba Lesurnak. Lesurben azonban felébredt a történetírói lelkiismeret a hamisítással szemben és a rövid végrendeletet a következő bevezető megjegyzéssel kísérte: „Biztosítva lett, hogy a cár magánirattárában a sajátkezűleg irt emlékiratai I. Péternek léteznek.”

Gaillardei francia író 1836-ban kiadott „D'Eon lovag emlékiratai” című művében még tovább megy s azt állítja, hogy D'Eon lovag, mint fiatal ember a pétervári francia követséghez volt beosztva s ama benső viszonyból fogva, amelyben Erzsébet cárnővel volt, akinek naponta álruhában, mint felolvasó nyert bebocsátást, abba a helyzetbe jutott, hogy Nagy Péter cár végrendeletét lemásolhatta s 1757-ben a francia külügyminiszter kezébe letehetette.

Nincsen tehát eddig tisztázva, hogy létezik-e valóságban Nagy Péter cár végrendelete vagy sem; de nem is akörül forog a kérdés, hogy az okmány, mely mint Nagy Péter cár végrendelete járt körül a világtörténelemben, a Neva, vagy a Szajna partján jött-e létre, hogy azt I. Péter maga írta-e, vagy egy bizalmasának tollba mondta, hanem akörül, hogy ez az irat Nagy Péter cár politikájának szel-